Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

1 päivänä elokuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Tulliliitto – Tuonti- tai vientitullien palauttaminen tai peruuttaminen – Asetus (ETY) N:o 1430/79 – Unionin oikeuden vastaisesti kannetut tullit – 2 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta – Edellytykset palauttamiselle viran puolesta – Kyseisten tullien perusteettoman kantamisen toteaminen ennen niiden tileihin kirjaamisen ajankohdasta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä – Toteamus, joka edellyttää, että kansalliset tulliviranomaiset tietävät asianomaisten toimijoiden henkilöllisyyden ja määrän, joka on palautettava kullekin niistä – Kyseisten viranomaisten velvollisuus toteuttaa tarvittavat ja asianmukaiset toimenpiteet saadakseen tällaisen palauttamisen suorittamisen kannalta tarpeelliset tiedot

Asiassa C-206/24,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (ylin yleinen tuomioistuin, Ranska) on esittänyt 13.3.2024 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.3.2024, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

YX ja

Logística i Gestió Caves Andorranes i Vidal SA

vastaan

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance ja

Directeur général des douanes et droits indirects,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari) sekä tuomarit D. Gratsias, E. Regan, J. Passer ja B. Smulders,

julkisasiamies: R. Norkus,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– Ranskan hallitus, asiamiehinään P. Chansou ja B. Travard,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Demeneix ja B. Eggers,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.3.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2.7.1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 (EYVL 1979, L 175, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 7.10.1986 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86 (EYVL 1986, L 286, s. 1) (jäljempänä asetus N:o 1430/79), 2 artiklan 2 kohdan ja yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi) 236 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä YX ja Andorran oikeuden mukaan perustettu yhtiö Logística i Gestió Caves Andorranes i Vidal SA (jäljempänä Caves Andorranes) ja toisaalta ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance (talous- ja valtiovarainasioista sekä talouden elvyttämisestä vastaava ministeri, Ranska) ja directeur général des douanes et droits indirects (tulleista ja välillisistä veroista vastaava pääjohtaja, Ranska) ja joka koskee kolmansista maista peräisin olleiden ja Andorraan vietyjen tavaroiden tuonnista perusteettomasti kannettujen tullien palauttamista viran puolesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 1430/79

3 Asetuksen N:o 1430/79 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa määritellään edellytykset, joiden täyttyessä toimivaltaiset viranomaiset palauttavat tai peruuttavat tuonti- tai vientitullit.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

– –

e) ’tileihin kirjaamisella’ hallintotointa, jolla toimivaltaiset viranomaiset asianmukaisesti vahvistavat kannettavien tuonti- tai vientitullien määrän;

– –”

4 Kyseisen asetuksen 2 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos toimivaltaiset viranomaiset toteavat, että kyseisten tullien tileihin kirjattu määrä

– liittyy sellaisiin tavaroihin, joiden osalta minkäänlaista tullivelkaa ei ole syntynyt tai joiden osalta tullivelka on lakannut muulla tavoin kuin sen maksamisella tai vanhentumisella, tai

– on jostain syystä suurempi kuin lain mukaan kannettava määrä.

2. Tuontitullit on palautettava tai peruutettava jollakin edellä 1 kohdassa mainitulla perusteella hakemuksesta, joka on esitettävä asianomaiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona tullien kantamisesta vastaava viranomainen kirjasi tullit tileihin.

Tätä määräaikaa ei voida pidentää, ellei asianomainen ole näyttänyt toteen, että ennalta-arvaamaton tapahtuma tai ylivoimainen este on estänyt hakemuksen esittämisen määräajassa.

Toimivaltaisten viranomaisten on palautettava tai peruutettava tullit viran puolesta, jos ne itse havaitsevat mainitun määräajan kuluessa jonkin edellä 1 kohdassa tarkoitetuista tilanteista.”

5 Kyseisen asetuksen 15 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa tai peruuttaa vain sellaisen henkilön osalta, joka on maksanut kyseiset tullit tai jolla on velvollisuus maksaa ne, tai sellaisten henkilöiden osalta, joille kyseisen henkilön oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet.”

6 Asetus N:o 1430/79 kumottiin yhteisön tullikoodeksin 251 artiklalla.

Yhteisön tullikoodeksi

7 Yhteisön tullikoodeksin 236 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tuonti- tai vientitullit on peruutettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lain mukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä.

2. Tuonti- tai vientitullit on palautettava taikka peruutettava hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

Tätä määräaikaa on pidennettävä, jos asianomainen näyttää toteen, että ennalta-arvaamaton tapahtuma tai ylivoimainen este on estänyt hakemuksen esittämisen määräajassa.

Tulliviranomaisten on palautettava tai peruutettava tullit viran puolesta, jos ne itse havaitsevat mainitun määräajan kuluessa jonkin 1 kohdan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitetuista tilanteista.”

8 Yhteisön tullikoodeksia sovellettiin sen 253 artiklan toisen kohdan mukaan 1.1.1994 alkaen.

9 Kyseinen koodeksi kumottiin yhteisön tullikoodeksista 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 450/2008 (uudistettu tullikoodeksi) (EUVL 2008, L 145, s. 1) 186 artiklalla, ja tämä viimeksi mainittu koodeksi puolestaan kumottiin unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1) 286 artiklalla.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Andorran oikeuden mukaan perustetut yhtiöt toivat vuosina 1988–1991 Andorraan Ysal-yhtiön, joka oli Ranskaan sijoittautunut tulliasioitsija, välityksellä muun muassa kolmansista maista peräisin olleita tavaroita. Tuonneista maksettiin tullit Ranskassa. Noina vuosina Ranskan tulliviranomaiset nimittäin edellyttivät, että kolmansista maista peräisin olleet ja Andorraan viedyt tavarat luovutettiin vapaaseen liikkeeseen, kun ne kuljetettiin Ranskan alueen läpi.

11 Euroopan komissio julkaisi 23.1.1991 perustellun lausunnon KOM(90) 2042 lopullinen, jossa se yhtäältä totesi, että Ranskan tasavalta oli ottaessaan käyttöön tällaisen vaatimuksen luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen jättänyt noudattamatta tiettyjen unionin oikeussääntöjen mukaisia velvoitteitaan, ja jossa se toisaalta kehotti kyseistä jäsenvaltiota toteuttamaan mainitun perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 30 päivän kuluessa.

12 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Ranskan viranomaiset ilmoittivat 27.3.1991 komissiolle päättäneensä vastata myöntävästi komission kehotukseen ja poistaa kyseisen vaatimuksen luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen, minkä ne tekivät maahantuojille ja maastaviejille osoitetulla ministère de l'Économie, des Finances et du Budgetin (talous-, valtionvarain- ja budjettiministeriö, Ranska) ilmoituksella, joka julkaistiin Ranskan tasavallan virallisessa lehdessä 6.6.1991.

13 Ysal nosti 20.5.2008 Ranskan tullihallintoa vastaan kanteen ranskalaisessa alioikeudessa saadakseen palautetuiksi tullit, jotka se väitti kyseisen hallinnon perusteettomasti kantaneen kolmansista maista peräisin olleiden ja Andorraan vietyjen tavaroiden tuonnista vuosina 1988–1991 (jäljempänä riidanalaiset tullit).

14 Kyseinen alioikeus jätti 15.6.2010 antamallaan ratkaisulla Ysalin kanteen tutkimatta asiavaltuuden ja oikeussuojan tarpeen puuttumisen johdosta. Tämä ratkaisu pysytettiin valitusasteessa 13.12.2011.

15 Cour de cassation (ylin yleinen tuomioistuin, Ranska) hylkäsi 21.1.2014 antamallaan tuomiolla valituksen, jonka Ysal oli tehnyt mainitusta valitusasteessa annetusta ratkaisusta. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että kyseisessä tuomiossaan Cour de cassation totesi muun muassa, että andorralaiset maahantuojat olivat palauttaneet Ysalille riidanalaiset tullit, että Ysal oli maksanut ne kyseisten maahantuojien puolesta ja että siis ainoastaan näillä maahantuojilla oli asiavaltuus ja oikeussuojan tarve.

16 Kyseiset maahantuojat, joiden oikeudet ovat siirtyneet Caves Andorranesille ja YX:lle, nostivat 16.7.2015 kanteen Ranskan tullihallintoa vastaan tribunal de grande instance de Toulousessa (Toulousen alioikeus, Ranska) saadakseen maksun määrästä, joka vastasi tullihallinnon perusteettomasti kantamia riidanalaisia tulleja. Kyseinen alioikeus hylkäsi kanteen 4.7.2017 antamallaan tuomiolla.

17 Cour d'appel de Toulouse (Toulousen ylioikeus, Ranska) pysytti tuomion 10.2.2020 antamallaan tuomiolla. Se katsoi tässä yhteydessä, että voidakseen palauttaa riidanalaiset tullit viran puolesta asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan ja yhteisön tullikoodeksin 236 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan nojalla Ranskan tullihallinnolla oli oltava tiedossaan seikat, jotka olivat tarpeen niin palautettavien tullien määrän kuin kunkin maksuvelvollisen henkilöllisyydenkin määrittämiseksi, kuitenkin niin, ettei se joutuisi tekemään suhteettoman laajoja selvityksiä.

18 Caves Andorranes ja YX ovat valittaneet tästä tuomiosta Cour de cassationiin, joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, ja väittävät valituksensa tueksi pääasiallisesti, että cour d'appel de Toulouse on 10.2.2020 antamallaan tuomiolla rikkonut asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohtaa. Niiden mielestä tässä säännöksessä säädetty velvollisuus palauttaa tullit viran puolesta edellyttää ainoastaan kolmen vuoden määräajan noudattamista siitä päivästä lukien, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle. Kyseisessä säännöksessä ei sitä vastoin säädetä, että tulliviranomaisilla olisi oltava käytettävissään tiedot, jotka ovat tarpeen niin palautettavien tullien määrän kuin kunkin maksuvelvollisen henkilöllisyydenkin määrittämiseksi. Cour d'appel de Toulouse on siten lisännyt kyseiseen säännökseen edellytyksen, jota se ei sisällä.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa Ranskan tullihallinnon väittävän, että se voi viran puolesta palauttaa riidanalaiset tullit vain, jos sillä on käytettävissään kaikki tiedot, joiden perusteella se voi todeta, että ne on kannettu perusteettomasti ja että ne on palautettava. Sitä ei voida vaatia suorittamaan perusteellisia tutkimuksia kullekin asianomaiselle toimijalle palautettavien tullien määrän määrittämiseksi.

20 Niinpä kyseinen tuomioistuin pohtii, onko asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohtaa ja yhteisön tullikoodeksin 236 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että toimivaltaisella kansallisella viranomaisella on velvollisuus palauttaa perusteettomasti kannetut tullit viran puolesta vain, jos sillä on tätä varten käytettävissään kaikki tarvittavat tiedot ja jos sen ei tällaisten tietojen puuttuessa tarvitse ryhtyä suhteettoman laajoihin selvityksiin.

21 Kyseisen tuomioistuimen mukaan on myös kysyttävä, voiko kansallinen tulliviranomainen palauttaa tullit viran puolesta sen jälkeen, kun tullien antamisesta tiedoksi velalliselle laskettava kolmen vuoden määräaika on päättynyt. Siltä osin kuin kyse on 14.6.2012 annetusta tuomiosta CIVAD (C-533/10, EU:C:2012:347), jonka 21 kohdassa unionin tuomioistuin totesi, että yhteisön tullikoodeksin 236 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa asetetaan kolmen vuoden raja sellaisten tullien palauttamiselle, joita ei lain mukaan ollut kannettava, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että toimivaltaiset viranomaiset eivät kyseisen määräajan päätyttyä enää voi palauttaa tulleja viran puolesta silloinkaan, kun on tullut selvitetyksi, että ne ovat todenneet kyseisen määräajan kuluessa, ettei kyseisiä tulleja ollut lain mukaan kannettava.

22 Tässä tilanteessa Cour de cassation on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen N:o 1430/79] 2 artiklan 2 kohtaa, jonka sisältö toistetaan [yhteisön tullikoodeksin] 236 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa, tulkittava siten, että tulliviranomaisen kantamien tullien palauttamiselle viran puolesta on asetettu kolmen vuoden määräaika siitä päivästä, jona kantamisesta vastaava viranomainen on kirjannut kyseiset tullit tileihin, vai siten, että tullihallinnon on pystyttävä havaitsemaan kolmen vuoden kuluessa tullivelan syntymisestä, että tulleja ei ollut kannettava?

2) Onko [asetuksen N:o 1430/79] 2 artiklan 2 kohtaa, jonka sisältö toistetaan [yhteisön tullikoodeksin] 236 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa, tulkittava siten, että sen, että tulliviranomaisen kantamat tullit palautetaan viran puolesta, edellytyksenä on se, että tulliviranomainen tietää asianomaisten toimijoiden henkilöllisyyden ja määrät, jotka on palautettava kullekin niistä, joutumatta kuitenkaan tekemään perusteellisia tai suhteettoman laajoja selvityksiä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

23 Aluksi on todettava, että kun otetaan huomioon ajankohta, jona oikeuden riidanalaisten tullien palauttamiseen viran puolesta väitetään syntyneen, pääasiaan sovelletaan yksinomaan asetuksen N:o 1430/79 säännöksiä.

24 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että se, onko kansallisella tulliviranomaisella velvollisuus palauttaa tullit viran puolesta, edellyttää yhtäältä sitä, että kyseinen viranomainen on itse havainnut ennen kyseisten tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä, että ne on kannettu perusteettomasti, ja toisaalta sitä, että kyseinen viranomainen tietää asianomaisten toimijoiden henkilöllisyyden sekä kullekin niistä palautettavan määrän. Kansallinen tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, mihin toimenpiteisiin kyseisen viranomaisen on tarvittaessa ryhdyttävä tällaisten tietojen saamiseksi.

25 Mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee muun muassa, että tullit on palautettava, jos toimivaltaiset viranomaiset toteavat, että kyseisten tullien tileihin kirjattu määrä liittyy sellaisiin tavaroihin, joiden osalta minkäänlaista tullivelkaa ei ole syntynyt tai tullivelka on suurempi kuin lain mukaan kannettava määrä.

26 Mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan tällainen palauttaminen voidaan toteuttaa kahdessa erillisessä menettelyssä eli joko hakemuksesta tai viran puolesta (ks. vastaavasti tuomio 26.10.2017, Aqua Pro, C-407/16, EU:C:2017:817, 41 kohta).

27 Näin ollen ensinnäkin asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan palautus toteutetaan hakemuksesta, joka on esitettävä asianomaiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kyseiset tullit on kirjattu tileihin. Toiseksi asetuksen 2 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa säädettiin, että toimivaltaisten viranomaisten on palautettava tullit viran puolesta, jos ne itse havaitsevat mainitun määräajan kuluessa jonkin kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tilanteista.

28 Asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tilanteiden huomioon ottamisesta ilmenee, että kyseisten viranomaisten on palautettava tullit viran puolesta, jos ne itse toteavat mainitun määräajan kuluessa, että tullit on kannettu perusteettomasti, eli jos asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseiset viranomaiset toteavat muun muassa, että kyseisten tullien tileihin kirjattu määrä liittyy sellaisiin tavaroihin, joiden osalta minkäänlaista tullivelkaa ei ole syntynyt tai tullivelka on suurempi kuin lain mukaan kannettava määrä.

29 Tältä osin asetuksen 2 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa asetetaan tulliviranomaisille palauttamisvelvollisuus, koska siinä säädetään kategorisesti, että kansallisten tulliviranomaisten ”on palautettava – – tullit viran puolesta”, eikä asianomaisen maahantuojan ole haettava kyseistä palautusta.

30 Koska kyseisessä säännöksessä ilmaisu ”mainitun määräajan kuluessa” liittyy verbiin ”havaita”, kyseinen ilmaisu on ymmärrettävä siten, että jotta mainittu palauttamisvelvollisuus syntyisi, kyseinen tilanne on havaittava ennen tullien tileihin kirjaamisen ajankohdasta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä. Asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan kyseinen ajankohta vastaa sen hallintotoimen antamispäivää, jolla toimivaltaiset viranomaiset ovat alun perin vahvistaneet kyseisten tullien määrän.

31 Näin ollen sen, että kansallisella tulliviranomaisella on velvollisuus palauttaa tullit viran puolesta, on katsottava edellyttävän sitä, että se on itse todennut ennen asianomaisten tullien tileihin kirjaamisen ajankohdasta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä, että kyseiset tullit on kannettu perusteettomasti.

32 Tällä määräajalla rajataan siten ajanjakso, jonka kuluessa kansallisten tulliviranomaisten, jotka ovat itse todenneet, että tulleja on kannettu perusteettomasti, on sitouduttava palauttamaan tullit viran puolesta. Kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 46–50 kohdassa, palautuksen sinänsä ei sitä vastoin tarvitse välttämättä tapahtua mainitussa määräajassa, joten se voidaan suorittaa määräajan päättymisen jälkeen.

33 Lisäksi on niin, että koska kansallinen tulliviranomainen määrää tullit määrältään täsmällisenä ja vahvistaa ne tietyn henkilön lukuun tehtyjen tulli-ilmoitusten perusteella, se, että kyseinen viranomainen toteaa, että tällaiset tullit on kannettu perusteettomasti, merkitsee välttämättä toteamusta, jonka mukaan kyseisen viranomaisen tiedossa oleva henkilö on maksanut perusteettomasti tietyn määrän, joka myös on saman viranomaisen tiedossa. Näin ollen silloin, kun kansallinen tulliviranomainen toteaa, että tulleja on kannettu perusteettomasti ja että ne on palautettava, se on lähtökohtaisesti tietoinen niin henkilön, jolle sen on tullit palautettava, henkilöllisyydestä kuin siitä täsmällisestä määrästäkin, joka on palautettava.

34 Kyseinen viranomainen ei nimittäin voi vedota siihen, ettei sillä enää ole hallussaan asianomaisten tekemiä tulli-ilmoituksia tai heidän osaltaan tehtyjä yksittäispäätöksiä, perustellakseen sen, että asianomaisille on mahdollisesti jätetty palauttamatta tullit, joista se on todennut asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetyssä kolmen vuoden määräajassa, että ne on kannettu perusteettomasti, sillä niin kauan kuin tämä määräaika ei ole päättynyt, tulliviranomaisten on säilytettävä asiakirjat ja tiedot, jotka voivat olla merkityksellisiä kannettujen tullien mahdollisen palauttamisen kannalta.

35 Nämä toteamukset pätevät myös tilanteessa, jossa tullien kantamisen perusteettomuus johtuu kansallisen tulliviranomaisen virheestä, joka koskee mahdollisuutta vaatia tulleja tuonnista, joka on peräisin tietystä kolmannesta maasta tai tarkoitettu vietäväksi tiettyyn kolmanteen maahan. Tällainen virhe voi tosin koskea suurta määrää toimijoita ja yksittäistapauksia koskevia päätöksiä ja edellyttää näin ollen asianomaisen jäsenvaltion tulliviranomaiselta määrällisesti merkittäviä selvityksiä niiden henkilöiden tunnistamiseksi, joilla on oikeus palautukseen. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion viranomaiset eivät kuitenkaan voi käytännöllisiin, hallinnollisiin tai taloudellisiin vaikeuksiin vetoamalla perustella sitä, ettei jäsenvaltio ole noudattanut unionin oikeudesta johtuvia velvoitteita (tuomio 27.2.2020, komissio v. Belgia (Kirjanpitäjät), C-384/18, EU:C:2020:124, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 On totta, että tietyissä tapauksissa kansallinen tulliviranomainen voi palauttaakseen tullit, jotka se on todennut kannetun perusteettomasti, tarvita tiettyjä tietoja, jotka eivät ole tai eivät voineet olla sen hallussa. Tämä voi koskea esimerkiksi palautettavat tullit maksaneen henkilön seuraajahenkilön tai seuraajahenkilöiden henkilöllisyyttä, koska asetuksen N:o 1430/79 15 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tullit voidaan palauttaa vain sellaisen henkilön osalta, joka on maksanut kyseiset tullit, tai sellaisten henkilöiden osalta, joille kyseisen henkilön oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet. Kyse voi olla myös pankkitilin, jolle palautus suoritetaan, yhteystiedoista.

37 On kuitenkin niin, että kyseisellä seikalla ei ole merkitystä palauttamisvelvollisuuden olemassaolon osoittamiseksi, koska tällainen velvollisuus syntyy heti, kun kansallinen tulliviranomainen toteaa tämän tuomion 31 kohdassa tarkoitetuilla edellytyksillä, että tulleja on maksettu perusteettomasti, vaan sillä on mahdollisesti merkitystä sen selvittämiseksi, onko kyseinen viranomainen tällaisessa palautuksessa viivytellessään tai jopa jättäessään sen tekemättä laiminlyönyt velvollisuutensa toimia viran puolesta.

38 Konkreettisesti on todettava, että jos kyseisellä tulliviranomaisella ei ilman omaa syytään ole tämän tuomion 36 kohdassa mainitun kaltaisia tietoja, jotka ovat tarpeen perusteettomasti kannettujen tullien palauttamiseksi, sen on asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan kolmannesta alakohdasta johtuvan palauttamisvelvollisuutensa noudattamiseksi toteutettava tarvittavat ja asianmukaiset toimenpiteet kyseisten tietojen saamiseksi. Tällaisiin toimenpiteisiin ei tosin sisälly suhteettoman laajoja selvityksiä eli selvityksiä, jotka edellyttäisivät sellaisten henkilöstöresurssien ja aineellisten resurssien käyttöä, joilla ei olisi mitään yhteyttä siihen, mitä huolelliselta hallinnolta voidaan kohtuudella odottaa. Tulliviranomaisen passiivinen asenne sillä verukkeella, ettei sillä ole hallussaan kyseisiä tietoja, ei kuitenkaan sovi yhteen sillä olevan edellä mainitun palauttamisvelvollisuuden eikä myöskään hyvää hallintoa koskevasta oikeudesta johtuvien vaatimusten kanssa, sillä tämä oikeus on unionin oikeuden yleinen periaate, jota voidaan soveltaa jäsenvaltioihin näiden soveltaessa unionin oikeutta (ks. vastaavasti tuomio 22.9.2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ym., C-159/21, EU:C:2022:708, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Pääasian oikeudenkäynnissä on siis niin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on määrittää, voidaanko katsoa, että Ranskan tulliviranomaiset olivat itse todenneet ennen riidanalaisten tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä, että ne oli kannettu perusteettomasti. Tämän arvioinnin avuksi unionin tuomioistuin voi kuitenkin esittää sille kaikki sellaiset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka voivat olla sille hyödyllisiä (tuomio 7.4.2022, Berlin Chemie A. Menarini, C-333/20, EU:C:2022:291, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tältä osin unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että komissio osoitti 23.1.1991 Ranskan tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se väitti, että käytäntö, jonka mukaan kolmansista maista peräisin olleista ja Andorraan viedyistä tavaroista oli maksettava tulleja, oli unionin oikeuden vastainen. Ranskan viranomaiset vastasivat komissiolle 27.3.1991 päivätyllä kirjeellä, että ne olivat päättäneet vastata komission pyyntöön myöntävästi ja olivat Euroopan talousyhteisön ja mainitun kolmannen maan välillä tehdyn sopimuksen, jota oli tarkoitus alkaa soveltaa 1.7.1991, määräykset huomioon ottaen päättäneet muuttaa ennakoivasti maataloustuotteiden vientiä Andorraan koskenutta järjestelmää. Ranskan viranomaiset lopettivat kyseisen käytännön 6.6.1991 päivätyllä ministeriön lausunnolla kaikkien kolmansista maista peräisin olleiden ja Andorraan vietyjen tavaroiden osalta.

41 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että näistä tapahtumista voidaan päätellä, että Ranskan tulliviranomaiset ovat implisiittisesti mutta välttämättä todenneet, että kolmansista maista Andorraan vietäviksi tarkoitettujen tavaroiden tuonnin yhteydessä kannetut tullit oli kannettu lainvastaisesti, sillä komission antamalla perustellulla lausunnolla ei sellaisenaan ole sitovaa oikeusvaikutusta (ks. mm. tuomio 29.9.1998, komissio v. Saksa, C-191/95, EU:C:1998:441, 44 kohta), tällaisesta toteamuksesta olisi katsottava, että kyseiset tulliviranomaiset ovat tehneet toteamuksen ”itse”, joten näillä olisi ollut asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan noudattamiseksi velvollisuus palauttaa riidanalaiset tullit viran puolesta, koska ne kannettiin kyseistä toteamusta edeltäneiden kolmen vuoden aikana.

42 Jos osoittautuu, että riidanalaisten tullien palauttamiseksi Ranskan tulliviranomaiset tarvitsivat tämän tuomion 36 kohdassa tarkoitetun kaltaisia lisätietoja, jotka eivät olleet eivätkä voineet olla niiden hallussa, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sen määrittämiseksi, ovatko kyseiset viranomaiset virheellisesti jättäneet noudattamatta kyseisen 2 artiklan 2 kohdan kolmannesta alakohdasta johtuvaa velvollisuuttaan palauttaa tullit viran puolesta, tutkittava, ovatko kyseiset viranomaiset todettuaan, että riidanalaiset tullit oli kannettu lainvastaisesti, toteuttaneet sitten toimenpiteitä, jotka eivät olleet suhteettoman laajoja mutta jotka olivat kuitenkin tarpeellisia ja asianmukaisia kyseisten tietojen saamiseksi. Tältä osin on kuitenkin todettava, että – jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteuttamasta arvioinnista muuta johdu – unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ei ilmene, että tällaisia toimenpiteitä olisi toteutettu.

43 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava kaiken edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että se, onko kansallisella tulliviranomaisella velvollisuus palauttaa tullit viran puolesta, edellyttää sitä, että kyseinen viranomainen on itse havainnut ennen kyseisten tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä, että ne on kannettu perusteettomasti, ja tällainen havaitseminen merkitsee sitä, että kyseinen viranomainen tietää kyseiset tullit maksaneiden henkilöiden henkilöllisyyden sekä kullekin niistä palautettavan määrän. Jos mainitulla viranomaisella ei ole eikä ole voinut olla kaikkia tarvittavia tietoja tällaisen palautuksen suorittamiseksi henkilölle, joka on maksanut perusteettomasti kannetut tullit, tai henkilöille, joille kyseisen henkilön oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet, saman viranomaisen asiana on palauttamisvelvollisuutensa noudattamiseksi toteuttaa toimenpiteet, jotka eivät ole suhteettoman laajoja mutta jotka kuitenkin ovat tarpeellisia ja asianmukaisia kyseisten tietojen saamiseksi ja palautuksen suorittamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

44 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2.7.1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79, sellaisena kuin se on muutettuna 7.10.1986 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86, 2 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa

on tulkittava siten, että

se, onko kansallisella tulliviranomaisella velvollisuus palauttaa tullit viran puolesta, edellyttää sitä, että kyseinen viranomainen on itse havainnut ennen kyseisten tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan kolmen vuoden määräajan päättymistä, että ne on kannettu perusteettomasti, ja tällainen havaitseminen merkitsee sitä, että kyseinen viranomainen tietää kyseiset tullit maksaneiden henkilöiden henkilöllisyyden sekä kullekin niistä palautettavan määrän. Jos mainitulla viranomaisella ei ole eikä ole voinut olla kaikkia tarvittavia tietoja tällaisen palautuksen suorittamiseksi henkilölle, joka on maksanut perusteettomasti kannetut tullit, tai henkilöille, joille kyseisen henkilön oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet, saman viranomaisen asiana on palauttamisvelvollisuutensa noudattamiseksi toteuttaa toimenpiteet, jotka eivät ole suhteettoman laajoja mutta jotka kuitenkin ovat tarpeellisia ja asianmukaisia kyseisten tietojen saamiseksi ja palautuksen suorittamiseksi.

Allekirjoitukset